

HOOFDSTUK 13 LITERATUUR

De geciteerde literatuurverwijzingen zijn geordend op eerste auteur en jaar. De titels met meer dan één auteur volgen chronologisch na de titels van de eerste auteur alleen. In de tekst wordt verwezen naar twee auteurs als (AUTEUR1 & AUTEUR2 1996), naar meer auteurs als (AUTEUR1 ET AL. 1996); meer titels per jaar worden voorzien van a, b etc.

- Adam, W. 1960** Faune de Belgique. Mollusques, 1. Mollusques terrestres et dulcicoles. – Institut royal des Sciences naturelles de Belgique, Bruxelles.
- Adler, M. 1993** Zur Nomenklatur von *Pisidium pseudosphaerium*. – *Heldia* 2: 53-56.
- Aerts, L.A.M. 1994** Seasonal distribution of nudibranchs in the southern Delta area, S.W. Netherlands. – *Journal of molluscan Studies* 60: 129-139.
- Akkerman, R. 1972** Süßwassermuscheln als tierische Zukost des Bisam, *Ondatra zibethica*. – *Bonner zoologische Beiträge* 23: 61-65.
- Altaba, C.R. 1990** The last known population of the fresh water mussel *Margaritifera auricularia* (Bivalvia, Unionoidea). A conservation priority. – *Biological Conservation* 52: 271-286.
- American Geological Institute 1976** Dictionary of geological terms. – Anchor Press, New York.
- Anistratenko, V.V. 1995** On the two strange phenomena in mollusks. – *Abstracts International Malacological Congress* 12: 295.
- Arnold, W.H. 1965** A glossary of thousand-and-one terms used in conchology. – *The Veliger* 7 Supplement: 1-50.
- Baker, F.C. 1945** The molluscan family Planorbidae. – Illinois Press, Urbana.
- Bal, D., H.M. Beije, Y.R. Hoogeveen, S.R.J. Jansen & P.J. van der Reest 1995** Handboek natuurdoeltypen in Nederland. – Rapport IKC-Natuurbeheer, Wageningen, 11.
- Bank, R.A., L.J.M. Butot & E. Gittenberger 1979** On the identity of *Helix stagnorum* Gmelin, 1791, and *Turbo ventrosus* Montagu, 1803 (Prosobranchia, Hydrobiidae). – *Basteria* 43: 51-60.
- Bank, R.A. & L.J.M. Butot 1984** Some more data on *Hydrobia ventrosa* (Montagu, 1803) and '*Hydrobia*' *stagnorum* (Gmelin, 1791). With remarks on the genus *Semisalsa* Radoman 1974. – *Malakologische Abhandlungen des staatlichen Museums für Tierkunde Dresden* 10: 5-15.
- Barnes, R.S.K. 1988** On reproductive strategies in adjacent lagoonal and intertidal-marine populations of the gastropod *Hydrobia ulvae*. – *Journal of the marine biological Association of the United Kingdom* 68: 365-375.
- Barnes, R.S.K. 1990** Reproductive strategies in contrasting populations of the coastal gastropod *Hydrobia ulvae*, 2. Longevity and lifetime egg production. – *Journal of experimental marine Biology and Ecology* 138: 183-200.
- Barnes, R.S.K. 1994** The brackish-water fauna of northwestern Europe. – Cambridge University Press, Cambridge.
- Batenburg, F.H.D. van & E. Gittenberger 1996** Ease of fixation of a change in coiling: computer experiments on chirality in snails. – *Heredity* 76: 278-286.
- Becker Platen, J.D. & J.G.J. Kuiper 1979** Sphaeriiden aus dem Känozoikum der Türkei. – *Geologisches Jahrbuch* 33: 159-185.
- Bentham Jutting, T. van 1933** Mollusca (1), A. Gastropoda Prosobranchia et Pulmonata. – *Fauna van Nederland* 7. Sijthoff, Leiden.
- Bentham Jutting, T. van 1943** Mollusca (1), C. Lamellibranchia. – *Fauna van Nederland* 12. Sijthoff, Leiden.
- Bentham Jutting, W.S.S. van 1947** Lijst van gemeenten als vindplaatsen van Nederlandse mollusken. – *Basteria* 11: 54-87.
- Bentham Jutting, W.S.S. van 1954** Mollusca. – In: *Veranderingen in de flora en fauna der Zuiderzee (thans IJsselmeer) na de afsluiting in 1932*. Nederlandsche Dierkundige Vereniging (1954): 233-252.
- Bentham Jutting, W.S.S. van 1959a** Ecology of brackish water Mollusca in The Netherlands. – *Basteria* 23 (suppl.): 77-105.
- Bentham Jutting, W.S.S. van 1959b** Ecology of freshwater Mollusca in The Netherlands. – *Basteria* 23 (suppl.): 106-130.
- Berg, K. 1952** On the oxygen consumption of Ancyliidae (Gastropoda) from an ecological point of view. – *Hydrobiologia* 4: 225-267.
- Bergers, P.J.M. 1991** Voedseloecologie van vissen in de Nederlandse Rijnakken. – *Publicaties en Rapporten van het project 'Ecologisch Herstel Rijn'*, Rijkswaterstaat, RIVM, RIVO, 28.
- Bernard, F. 1895** Sur le développement et la morphologie de la coquille chez les lamellibranches, 1. – *Bulletin de la Société Géologique de France* (3) 23: 104-154.
- Berrie, A.D. 1963** Life-cycle of *Planorbarius corneus* (L.). – *Nature* 198: 805-806.
- Best, E.P.H. & J.P. Bakker (red.) 1993** Netherlands-Wetlands. Proceedings of a symposium held in Arnhem, The Netherlands, December 1989. – *Hydrobiologia* 265: i-vii, 1-328.
- Bishop, M.J. 1976** *Hydrobia neglecta* Muus in the British Isles. – *Journal of molluscan Studies* 42: 319-326.
- Blanken, E. 1990** *Corbicula fluminalis* Müller, 1774 nieuw in Nederland. – *Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging* 252: 631-632.
- Boag, D.A. 1986** Dispersal in pond snails: potential role of waterfowl. – *Canadian Journal of Zoology* 64: 904-909.
- Bodon, M., L. Favilli, R. Gianuzzi Savelli, F. Giovine, F. Giusti, G. Manganelli, G. Melone, M. Oliverio, B. Sabelli & G. Spada 1995a** Gastropoda Prosobranchia, Heterobranchia Heterostrophia. – In: A. Minelli, S. Ruffo & S. La Posta (red.). *Checklist delle specie della fauna Italiana* 14. Calderini, Bologna.
- Bodon, M., L. Favilli, F. Giusti & G. Manganelli 1995b** Gastropoda Pulmonata. – In: A. Minelli, S. Ruffo & S. La Posta (red.). *Checklist delle specie della fauna Italiana* 16. Calderini, Bologna.
- Boer, P.A.C.M. de, R.F. Jansen & A. ter Maat 1996** Copulation in the hermaphroditic snail *Lymnaea stagnalis*: a review. – *Invertebrate Reproduction and Development* 30: 167-176.
- Boer, P.A.C.M. de 1998** Male copulation behaviour of the hermaphroditic pond snail *Lymnaea stagnalis*. – *Proefschrift, Vrije Universiteit te Amsterdam*.
- Boer, T.W. de 1995** Een tweede vondst van de 'derde *Corbicula*'. – *Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging* 285: 108.
- Boer, T.W. de & R.H. de Bruyne 1991** Schelpen van de Friese Waddeneilanden. – *Fryske Akademy, Ljouwert/W. Backhuys, u.b.s., Oegstgeest*.
- Boeseman, M., J. van der Drift, J.M. van Roon, N. Tinbergen & J.J. ter Pelkwijk 1938** De bittervoorns en hun mossels. – *De Levende Natuur* 43: 129-136.
- Boeters, H.D. 1971** *Pseudamnicola* Paulucci, 1878 und *Mercuria* n. gen. (Prosobranchia, Hydrobiidae). – *Archiv für Molluskenkunde*

101: 175-181.

Boeters, H.D. 1976 Hydrobiidae Tunesiens. – Archiv für Molluskenkunde 107: 89-105.

Boeters, H.D. 1981 Die Gattung *Bythinella* Moquin-Tandon in Deutschland (Prosobranchia). – Archiv für Molluskenkunde 111: 191-205.

Boeters, H.D. 1984 Potamopyrginae, a new subfamily of the Hydrobiidae (Prosobranchia: Rissoacea). – Basteria 48: 13-15.

Boeters, H.D. 1988 Westeuropäische Moitessieriidae, 2 und westeuropäische Hydrobiidae, 7. Moitessieriidae und Hydrobiidae in Spanien und Portugal (Gastropoda: Prosobranchia). – Archiv für Molluskenkunde 118: 181-261.

Boeters, H.D. & T. de Winter 1983 Neues über *Avenionia* Nicolas, 1882 (Prosobranchia: Hydrobiidae). – Archiv für Molluskenkunde 114: 25-30.

Boeters, H.D. & C. Meier-Brook 1992 Some phylogenetic relations within the Hydrobiidae. – Proceedings of the International Malacological Congress 10 (2): 535-540.

Boettger, C.R. 1963 Über das Auffinden einer subterranean Schnecke aus der Familie Hydrobiidae im Grundwasser des Ruhrgebietes. – Archiv für Molluskenkunde 92: 45-48.

Bondesen, P. 1949 Ferskvandssneglenes ægkapsler. – In: G. Mandahl-Barth. Bløddyr III. Ferskvandsbløddyr. – Danmarks Fauna 54: 176-220.

Bondesen, P. 1950 A comparative morphological-biological analysis of the egg capsules of freshwater pulmonate Gastropods. Hygrophila, Basommatophora, Pulmonata. – Natura Jutlandica 3, Naturhistorisk Museum, Aarhus.

Bons, A. 1992 Opnieuw een *Corbicula*-soort in Nederland. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 264: 937-938.

Borgsteede, F.H.M., C. Davids & J.P. Duffels 1969 The life history of *Schistogonimus rarus* (Braun, 1901) Lühe, 1909 (Trematoda: Prosthogonimidae). – Proceedings van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen C 72: 28-32.

Boss, K.J. 1982 Critical estimate of the number of recent Mollusca. – Occasional Papers on Mollusks Museum of Comparative Zoology, Harvard University 3: 81-135.

Bouillon, J. 1955 La reproduction des Anodontes. – Les Naturalistes Belges 36:118-121.

Brander, T. 1955a Über die Bisamratte, *Ondatra z. zibethica* (L.), als Vernichter von Najaden. – Archiv für Hydrobiologie 50: 92-103.

Brander, T. 1955b Weitere Beobachtungen zur Muscheldiät der Bisamratte. – Archiv für Hydrobiologie 51: 261-266.

Brendelberger, H. 1994 Food selection experiments with two freshwater gastropods. – Verhandlungen der internationalen Vereinigung für theoretische und angewandte Limnologie 25: 2341-2345.

Brendelberger, H. 1997 Coprophagy: a supplementary food source for two freshwater gastropods? – Freshwater Biology 38: 145-157.

Brendelberger, H. & S. Jürgens 1993 Suspension feeding in *Bithynia tentaculata* (Prosobranchia, Bithyniidae) as affected by body size, food and temperature. – Oecologia 94: 36-42.

Brink, F.W.B. van den, M.J. Beljaards, N.C.A. Boots & G. van der Velde 1994 Macrozoobenthos abundance and community composition in three Lower Rhine floodplain lakes with varying inundation regimes. – Regulated Rivers: Research & Management 9: 279-293.

Brock, V. 1987 Genetic relations between the bivalves *Cardium* (*Cerastoderma*) *edule*, *Cardium lamarecki* and *Cardium glaucum*, studied by means of crossed immunoelectrophoresis. – Marine Biology

93: 493-498.

Broeck, E. van den 1870 Excursions, découvertes et observations malacologiques faites en Belgique pendant l'année 1870. – Annales de la Société Malacologique de Belgique 5: 13-64.

Broek, E. van den 1965 Some recent cases of avian schistosomiasis and schistosome dermatitis in the Netherlands. – Tropical and geographical Medicine 17: 229-235.

Broek, E. van den & A.C. Bruggeman 1977 Cercariae found in the region south-east of Amsterdam. – Bijdragen tot de Dierkunde 46: 171-179.

Brönmark, C. & S.E.B. Weisner 1996 Decoupling of cascading trophic interactions in a freshwater, benthic food chain. – Oecologia 108: 534-541.

Brookes Knight, J., R.L. Batten, E.L. Yochelson & L.R. Cox 1960 Supplement. Paleozoic and some Mesozoic Caenogastropoda and Opisthobranchia. – Treatise on Invertebrate Paleontology I, Mollusca 1: I 310-I 330.

Bruggen, A.C. van 1995 Biodiversity of the Mollusca: time for a new approach. – In: A.C. van Bruggen, S.M. Wells & Th.C.M. Kemperman (red.). Biodiversity and conservation of the Mollusca. Backhuys, Oegstgeest: 1-19.

Bruyne, R.H. de 1991 Schelpen van de Nederlandse kust. – Jeugdbondsuitgeverij, Utrecht & Stichting Uitgeverij K.N.N.V., Utrecht.

Bruyne, R.H. de 1994 Naschrift redactie. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 277: 31.

Bruyne, R.H. de, R.A. Bank, J.P.H.M. Adema & F.A. Perk 1994 Nederlandse naamlijst van de weekdieren (Mollusca) van Nederland en België. – Backhuys Publications, Nederlandse Malacologische Vereniging, Leiden.

Bruyne, R.H. de & H. Wallbrink 1997a Hoofdstuk 6. Zoetwatermollusken. – In: Veling, K., L. Verheggen & I. van Halder (Eds.). Jaarboek Natuur 1997, de winst en verliesrekening van de Nederlandse natuur, KNNV uitgeverij, Utrecht/VOFF, Wageningen: 81-92.

Bruyne, R.H. de & H. Wallbrink 1997b De status van de Nederlandse zoetwatermollusken: bedreigde soorten, Rode Lijst-kandidaten en de internationale verspreiding van soorten. – Stichting Anemoon, Heemstede.

Burch, J.B. 1961 The chromosomes of *Planorbarius corneus* (L.), with a discussion on the value of chromosome numbers in snail systematics. – Basteria 25: 45-52.

Burch, J.B. 1962 Notes on the classification of freshwater limpets. – Annual Reports of the The American Malacological Union 1962: 8-9.

Burch, J.B. 1963 Cytotaxonomic studies of freshwater limpets (Gastropoda: Basommatophora), 1. The European lake limpet, *Acroloxus lacustris*. – Malacologia 1: 55-72.

Burch, J.B. 1974 Scanning electron microscope studies of the shell apices of freshwater limpets. – Malacological Review 8: 117-118.

Burla, H. 1972 Die Abundanz von *Anodonta*, *Unio pictorum*, *Viviparus ater*, *Lymnaea auricularia* und *Lymnaea ovata* im Zürichsee, in Abhängigkeit von der Wassertiefe und zu verschiedenen Jahreszeiten. – Vierteljahrsschrift der Naturforschende Gesellschaft in Zürich 117: 129-151.

Burla, H. & C. Speich 1971 *Lymnaea auricularia* und *Lymnaea ovata* im Zürichsee. – Revue Suisse de Zoologie 78: 549-556.

Burrington Baker, H. 1946 Index to F.C. Baker's 'The molluscan family Planorbidae'. – The Nautilus 59: 127-141.

Butot, L.J.M. 1960a *Radix peregra* (Müller, 1774) versus *Radix ovata* (Draparnaud, 1805). – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 91: 928-929.

- Butot, L.J.M. 1960b** *Pseudamnicola confusa* (Frauenfeld, 1863) algemeen in de Biesbosch (Gastropoda, Prosobranchia). – *Basteria* 24: 60–65.
- Butot, L.J.M. & B. Kiauta 1966** Notes on the cytology of Rissoacea, 1. Cytotaxonomical conditions in some Hydrobiidae and Assimineidae (Gastropoda Streptoneura). – *Basteria* 30: 21–35.
- Cadée, G.C. 1988** Levende wadslakjes in bergeend faeces. – *Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging* 243: 443–444.
- Cadée, G.C. 1991** Verspreiding van *Potamopyrgus jenkinsi*. – *Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging* 258: 781–783.
- Cadée, M.C. in druk** Een vondst van *Helisoma nigricans* (Spix, 1827) in het Afvoerkanaal te Den Haag. – De Kreukel.
- Calow, P. 1973** The food of *Ancylus fluviatilis* (Müll.), a littoral stone-dwelling, herbivore. – *Oecologia* 13: 113–133.
- Calow, P. 1974** Evidence of bacterial feeding in *Planorbis contortus* (Linn.) (Gastropoda: Pulmonata). – *Proceedings of the malacological Society of London* 41: 145–156.
- Calow, P. & L.J. Calow 1975** Cellulase activity and niche separation in freshwater molluscs. – *Nature* 255, 5508: 478–480.
- Chaix, L. 1973** Quelques cas de dyphydie observés sur des mollusques continentaux. – *Malacologia* 14: 433–437.
- Claudi, R. & G.L. Mackie 1994** Practical manual for zebra mussel monitoring and control. – Lewis, Boca Baton etc.
- Clessin, S., 1884** Deutsche Excursions-Mollusken-Fauna. 2de druk. – Bauer & Raspe, Nürnberg.
- Combes, G., J.G.J. Kuiper & Y. de Stefano 1971** Écologie des espèces du genre *Pisidium* Pfr. dans les étangs du Carlit (Pyrénées). – *Terre et la Vie* 25: 96–131.
- Comfort, A. 1957** The duration of life in molluscs. – *Proceedings of the Malacological Society of London* 32: 219–241.
- Conn, D.B., R.A. Lutz, Y.-P. Hu & V.S. Kennedy 1993** Guide to the identification of larval and postlarval stages of zebra mussels *Dreissena* spp. and the Dark false mussel, *Mytilopsis leucophaea*. – New York Sea Grant Institute & Fisheries and Aquaculture Technology Extension Center.
- Costil, K. & J. Daguzan 1995** Comparative life cycle and growth of two freshwater gastropod species, *Planorbis barbus* (L.) and *Planorbis planorbis* (L.). – *Malacologia* 37: 53–68.
- Cox, L.R. 1960** Gastropoda. General characteristics of Gastropoda. – *Treatise of Invertebrate Paleontology I, Mollusca* 1: B4–H69.
- Cox, L.R., C.P. Nuttall & E.R. Trueman 1969** General features of Bivalvia. – *Treatise of Invertebrate Paleontology N (1), Mollusca* 6: N2–N29.
- Cunningham Vaught** zie: Vaught, K.C.
- Cuwvo 1988** Ecologische normdoelstellingen voor Nederlandse oppervlaktewateren. – Werkgroep V-1, Coördinatie-commissie Uitvoering Wet Verontreiniging Oppervlaktewateren (CUWVO), 's-Gravenhage.
- Dahl, A. & L.B. Winther 1993** Life-history and growth of the prosobranch snail *Potamopyrgus jenkinsi* in Lake Esrom, Denmark. – *Verhandlungen der internationalen Vereinigung für theoretische und angewandte Limnologie* 25: 582–586.
- Dalsum, J. van 1948** Het ontstaan van monstrositeiten bij poel-slakken. – *De Levende Natuur* 51: 33–40.
- Davids, C. 1973** The relations between mites of the genus *Unionicola* and the mussels *Anodonta* and *Unio*. – *Hydrobiologia* 41: 37–44.
- Davis, G.M., V. Forbes & G. Lopez 1988** Species status of north-eastern American *Hydrobia* (Gastropoda: Prosobranchia): ecology, morphology and molecular genetics. – *Proceedings of the Academy of Natural Sciences of Philadelphia* 140: 191–246.
- Davis, G.M., M. McKee & G. Lopez 1989** The identity of *Hydrobia truncata* (Gastropoda: Hydrobiinae): comparative anatomy, molecular genetics, ecology. – *Proceedings of the Academy of Natural Sciences of Philadelphia* 141: 333–359.
- Deinse, A.B. van 1912** Regeneration of the shell of *Unio* and *Anodonta*. – *Zoologischer Anzeiger* 39 (19/20): 575–578.
- Deinse, A.B. van 1913** Again: Regeneration of the shell of *Anodonta* and other deformations of shells. – *Zoologischer Anzeiger* 42 (1): 36–42.
- D'Itri, F.M. (red.) 1997** Zebra mussels and aquatic nuisance species. – Ann Arbor Press, Michigan.
- Doop, J. den 1914** Over de verspreiding van *Lymnaea glabra* O.F. Müller. – *De Levende Natuur* 18: 40–42.
- Dorgelo, J. 1987** Density fluctuations in populations (1982–1986) and biological observations of *Potamopyrgus jenkinsi* in two trophically differing lakes. – *Hydrobiological Bulletin* 21: 95–110.
- Dorgelo, J. 1991** Growth, food and respiration in the prosobranch snail *Potamopyrgus jenkinsi* (E.A. Smith) (Hydrobiidae, Mollusca). – *Verhandlungen der internationalen Vereinigung für theoretische und angewandte Limnologie* 24: 2947–2953.
- Dorsman, L. & L.A.J. de Wilde 1929** De land- en zoetwatermollusken van Nederland. – *Nederlandse Natuurhistorische Vereniging/Wolters, Groningen/Den Haag*.
- Duncan, C.J. 1959** The life-cycle and ecology of the freshwater snail *Physa fontinalis* (L.). – *Journal of Animal Ecology* 28: 97–117.
- Dussart, G.B.J. 1977** The ecology of *Potamopyrgus jenkinsi* (Smith) in Northwest England with a note on *Marstoniopsis scholtzi* (Schmidt). – *Journal of molluscan Studies* 43: 208–216.
- Dussart, G.B.J. 1979** Life cycles and distribution of the aquatic gastropod molluscs *Bithynia tentaculata* (L.), *Gyraulus albus* (Müller), *Planorbis planorbis* (L.) and *Lymnaea peregra* (Müller) in relation to water chemistry. – *Hydrobiologia* 67: 223–239.
- Dyduch-Falniowska, A. 1983** Shell microstructure and systematics of Sphaeriidae. – *Acta Zoologica Cracoviensia* 26: 251–296.
- Ehrmann, P. 1933** Mollusken (Weichtiere). – *Die Tierwelt Mitteleuropas* 2(1) [Herdruk 1956. Leipzig, Quelle & Meyer].
- Eleutheriadis, N. & M. Lazaridou-Dimitriadou 1995** The life cycle, population dynamics, growth and secondary production of the snail *Viviparus contectus* (Millet) (Gastropoda: Prosobranchia) in the marshes of the river Strymonas, Serres, Macedonia, Northern Greece. – *Malacologia* 37: 41–52.
- Ellis, A.E. 1926** British snails. – Clarendon Press, Oxford. [Herdruk 1969. Oxford University Press, Oxford].
- Ellis, A.E. 1940** The identification of the British species of *Pisidium*. – *Proceedings of the Malacological Society of London* 24: 1–88.
- Ellis, A.E. 1978** British freshwater bivalve Mollusca. – Linnean Society, London.
- Eng, L.L. 1979** Population dynamics of the Asiatic clam, *Corbicula fluminea* (Müller), in the concrete-lined Delta-Mendota-canal of central California. – *Proceedings of the first International Corbicula Symposium, Texas Christian University, Fort Worth, Texas* 1979: 39–68.
- Entrop, B. 1972** Schelpen vinden en herkennen. – Thieme, Zutphen.

- Evans, J.G. 1972** Landsnails in archaeology. – Seminar Press, London/New York.
- Eyerdam, W.J. 1968** Freshwater mollusks eaten by trout and other fish. – *The Nautilus* 81: 103-104.
- Falkner, G. 1984** *Stagnicola palustris* (O.F. Müller) vom Originalfundort (Basommatophora: Lymnaeidae). – *Heldia* 1: 15-21.
- Falkner, G. 1985** *Stagnicola turricula* (Held) - eine selbstständige Art neben *Stagnicola palustris* (O.F. Müller). – *Heldia* 1: 47-50.
- Falkner, G. 1990** Binnenmollusken. – In: Fechter, R. & G. Falkner, Weichtiere. Europäische Meeres- und Binnenmollusken. Mosaiik Verlag, München: 112-276.
- Falkner, G. in druk** Zur Benennung und Verbreitung der als *Lymnaea vulnerata* für die deutsche Fauna neu nachgewiesenen Sumpfschneckenart (Gastropoda: Lymnaeidae).
- Falniowski, A. 1979** A male of *Potamopyrgus jenkinsi* (Smith, 1889) in Poland. – *Basteria* 43: 109-111.
- Falniowski, A. 1980a** Pigmentation of the mantle border in Polish representatives of the subgenus *Radix* (Lymnaeidae, Basommatophora, Gastropoda). – *Basteria* 44: 3-8.
- Falniowski, A. 1980b** Subgenus *Radix* s.str. (Gastropoda, Basommatophora) in Poland, 1. Pigmentation of the mantle and anatomy. Description of *Lymnaea peregra roszkowskiana* subsp. nov. – *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego Prace Zoologiczne* 26: 67-108.
- Falniowski, A. 1980c** The anatomical determination of Polish Lymnaeidae (Mollusca, Basommatophora). – *Acta Hydrobiologica* 22: 327-335.
- Falniowski, A. 1983** Notes on the variability of *Marstoniopsis scholtzi* (A. Schmidt, 1856), with its possible taxonomic implications (Prosobranchia, Hydrobioidea). – *Basteria* 47: 155-159.
- Falniowski, A. 1989** Przodokszelne (Prosobranchia, Gastropoda, Mollusca) Polski, 1. Neritidae, Viviparidae, Valvatidae, Bithyniidae, Rissoidae, Aciculidae. – *Folia Zoologica* 35: 1-148.
- Favre, J. 1943** Revision des espèces de *Pisidium* de la collection Bourguignat du Muséum d'Histoire naturelle de Genève. – *Revue Suisse de Zoologie* 50 (suppl.): 1-64.
- Fenchel, T. 1975** Character displacement and coexistence in mudsnails (Hydrobiidae). – *Oecologia* 20: 19-32.
- Fenchel, T. 1976** Evidence for exploitative interspecific competition in mud snails. – *Oikos* 27: 367-376.
- Fish, J.D. & S. Fish 1974** The breeding cycle and growth of *Hydrobia ulvae* in the Dovey estuary. – *Journal of the marine biological Association of the U.K.* 54: 685-697.
- Fish, J.D. & S. Fish 1977** The effects of temperature and salinity on the embryonic development of *Hydrobia ulvae* (Pennant). – *Journal of the marine biological Association of the U.K.* 57: 213-218.
- Fish, J.D. & S. Fish 1981** The early life-cycle stages of *Hydrobia ventrosa* and *Hydrobia neglecta* with observations on *Potamopyrgus jenkinsi*. – *Journal of molluscan Studies* 47: 89-98.
- Fischer, P. 1887** Manuel de conchyliologie. – Savy, Paris.
- Foe, C. & A. Knight 1986** A thermal energy budget for juvenile *Corbicula fluminea*. – *American Malacological Bulletin Special Edition* 2: 143-150.
- Fokker, J.D. & O.F.J. Vorst 1997** Eiskaart, versie 1.1. – European Invertebrate Survey - Nederland, Leiden. Computerprogramma voor Windows.
- Forcart, L. 1960** Zur Nomenklatur der in Deutschland lebenden Arten von *Viviparus*. – *Archiv für Molluskenkunde* 89: 111.
- Fortuin, A.W., L. de Wolff & C.H. Borghouts-Biersteker 1981** The population structure of *Assiminea grayana* Fleming, 1828 (Gastropoda, Assimineidae), in the South-West Netherlands. – *Basteria* 45: 73-78.
- Franz, V. 1928** Paludiniestudien zur Frage der rezenten *Paludina diluviana*. – *Bibliotheca Genetica* 11: 1-144 [Herdruk 1966, Amsterdam].
- Frenzel, P. 1979** Untersuchungen zur Biologie und Populationsdynamik von *Potamopyrgus jenkinsi* (Smith) (Gastropoda: Prosobranchia) im Litoral des Bodensees. – *Archiv für Hydrobiologie* 85: 448-464.
- Fretter, V. 1946** The genital ducts of *Theodoxus*, *Lamellaria* and *Trivia*, and a discussion on their evolution in the prosobranchs. – *Journal of the marine biological Association of the United Kingdom* 26: 312-351.
- Fretter, V. & A. Graham 1964** British prosobranch molluscs. Their functional anatomy and ecology. – Ray Society Publication 144.
- Fretter, V. & A. Graham 1994** British prosobranch molluscs. Their functional anatomy and ecology. – Ray Society Publication, 161 (revised and updated edition of 144).
- Frias Martins, A.M. de 1996** Relationships within the Ellobiidae. – In: J. Taylor (red.), Origin and evolutionary radiation of the Mollusca. University Press, Oxford: 285-294.
- Frieswijk, J.J. 1957** A leech-avoidance reaction of *Physa fontinalis* (L.) and *Physa acuta* Drap. – *Basteria* 21: 38-45.
- Frömming, E. 1956** Biologie der mitteleuropäischen Süßwasserschnecken. – Duncker & Humblot, Berlin.
- Frömming, E. 1959** Bestimmung des Lebensalters bei Mollusken aufgrund der 'Jahresringen'. – *Basteria* 23: 33-35.
- Gaevskaya, N.S. 1969** The role of higher aquatic plants in the nutrition of the animals of freshwater basins, 1-3. – National Lending Library for Science and Technology, Boston/Spa.
- Gale, W.F. 1972** Seasonal variability in calyculism in *Sphaerium transversum* (Say). – *The Nautilus* 86: 20-22.
- Geene, R. & R. Bank 1989** De Nederlandse zoetwaterslakken. – Jeugdbondsuitgeverij, Utrecht.
- Geerts, G. & H. Heestermans 1995** Van Dale Groot Woordenboek der Nederlandse Taal, 12^e druk – Van Dale Lexicografie, Utrecht, Antwerpen.
- Germain, L. 1931** Mollusques terrestres et fluviatiles, 2. – Faune de France, 22. [Herdruk 1969. Kraus, Nendeln/Liechtenstein].
- Geyer, D. 1923** Von den einheimischen Pisidien. – *Archiv für Molluskenkunde* 55: 161-182.
- Geyer, D. 1927** Unsere Land- und Süßwasser-Mollusken. 3de druk. – Lutz Verlag, Stuttgart.
- Gibbard, P.L., R.G. West, W.H. Zagwijn, P.S. Balson, A.W. Burger, B.M. Funnell, D.H. Jeffery, J. de Jong, T. van Kolfschoten, A.M. Lister, T. Meijer, P.E.P. Norton, R.C. Preece, J. Rose, A.J. Stuart, C.A. Whiteman & J.A. Zalasiewicz 1991** Early and Early Middle Pleistocene correlations in the southern North Sea Basin. – *Quaternary Science Reviews* 10: 23-52.
- Gittenberger, E. 1981** Conchologische termen, 1. Gastropoda. – Nederlandse Malacologische Vereniging en Malacologische Contactgroep Amsterdam & Omstreken, Informatiebladen 6.
- Gittenberger, E. 1993** Ra, ra, hoe heet die *Corbicula*? – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 271: 33-34.
- Gittenberger, E. 1996** Adaptations of the aperture in terrestrial gastropod-pulmonate shells. – *Netherlands Journal of Zoology* 46: 191-205.

- Gittenberger, E., W. Backhuys & T.E.J. Ripken 1984** De land-slakken van Nederland. 2e druk. – Natuurhistorische Bibliotheek KNNV 37, Amsterdam.
- Gittenberger, E. & A.D.P. van Peursen 1992** *Corbicula*'s in Nederland. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 268: 1032-1033.
- Giusti, F., G. Manganelli & P.J. Schembri 1995** The non-marine molluscs of the Maltese islands. – Museo Regionale di Scienze Naturali Monografie, Torino 15.
- Glöer, P. & C. Meier-Brook 1994** Süßwassermollusken. Ein Bestimmungsschlüssel für die Bundesrepublik Deutschland. 11de druk. – Deutsche Jugendbund für Naturbeobachtung, Hamburg. [12de druk 1998].
- Gmelig Meyling, A.W. 1998** Mariene i-soorten. – Zeedahlia, nieuwsbrief van Stichting ANEMOON 5 (1): 2-6.
- Graham, A. 1988** Molluscs: prosobranch and pyramidellid gastropods. – Synopses of the British Fauna (New Series), 2 (ed. 2). E.J. Brill/Dr. W. Backhuys, Leiden.
- Grodowitz, M.J., S. Graham & L. Jeffers 1997** Zebra Mussel Information System, version 3.0. – U.S. Army Corps of Engineers, Vicksburg, cd-rom [bestellen: e-mail GrodowM@exl.wes.army.mil].
- Groenewegen, J.A.W. 1924** Über den Bau und die Entwicklung der Bruttaschen von *Sphaerium rivicola* Lam. – Zeitschrift für Morphologie und Oekologie der Tiere 5: 207-290.
- Haase, M. 1992** A new, stygobiont, valvatiform, hydrobiid gastropod from Austria (Caenogastropoda: Hydrobiidae). – Journal of molluscan Studies 58: 207-214.
- Hadderingh, R.H., G. van der Velde & P.G. Schnabel 1987** The effect of heated effluent on the occurrence and the reproduction of the freshwater limpets *Ancylus fluviatilis* Müller, 1774, *Ferrisia wautieri* (Mirolli, 1960) and *Acroloxus lacustris* (Linnaeus, 1758) in two Dutch water bodies. – Hydrobiological Bulletin 21: 193-205.
- Haesloop, U. 1992** Establishment of the Asiatic clam *Corbicula cf. fluminalis* in the tidal Weser river (N. Germany). – Archiv für Hydrobiologie 126: 175-180.
- Halm, H. van 1993** Korfmossels terug van heel lang weggeweest. – Trouw, vrijdag 24 december 1993.
- Hammen, H. van der 1992** De macrofauna van het oppervlaktewater van Noord-Holland, een aquatisch-oecologische studie; inventarisatie, verspreidingspatronen, tijdreeksen, classificatie van wateren. – Provincie Noord-Holland. Dienst Ruimte & Groen, Haarlem (proefschrift, Katholieke Universiteit Nijmegen).
- Harbeck, K. 1996** Die Evolution der Archaeopulmonata. – Zoologische Verhandlungen Leiden 305: 1-133.
- Hartog, C. den 1959** Distribution and ecology of the slugs *Alderia modesta* and *Limapontia depressa* in the Netherlands. – Beaufortia 7: 15-36.
- Hartog, C. den 1960** Verspreiding van het slakje *Pseudamnicola confusa* in het deltagebied van Rijn en Maas. – Basteria 24: 66-74.
- Hartog, C. den 1962** De verspreiding van het slakje *Leucophytia bidentata* in het Deltagebied van Rijn, Maas en Schelde. – Basteria 26: 17-24.
- Hartog, C. den 1963a** The distribution of the snail *Aplexa hypnorum* in Zuid-Beveland in relation to soil and salinity. – Basteria 27: 8-17.
- Hartog, C. den 1963b** The *Aplexa hypnorum* coenosis in Zuid-Beveland. – Basteria 27: 49-63.
- Hartog, C. den 1971** The border environment between the sea and the fresh water, with special reference to the estuary. – Vie et Milieu Suppl. 22: 739-751.
- Hartog, C. den 1974** Brackish-water classification, its development and problems. – Hydrobiological Bulletin 8: 15-28.
- Hartog, C. den & L. de Wolf 1962** The life cycle of the water snail *Aplexa hypnorum*. – Basteria 26: 61-72.
- Hausdorf, B. 1996** Comments on the proposed conservation of the specific name of *Xerophila geyeri* Soos, 1926 (Mollusca, Gastropoda). – Bulletin of Zoological Nomenclature 53: 43-45.
- Haynes, A. & B.J.R. Taylor 1984** Food finding and food preference in *Potamopyrgus jenkinsi* (E.A. Smith) (Gastropoda: Prosobranchia). – Archiv für Hydrobiologie 100: 479-491.
- Heard, W.H. 1969** Hinge tooth reversals in sphaeriid clams. – The Nautilus 82: 137-144.
- Heitkamp, U. 1982** Phänologie und Ökologie der Mollusken stagnierender Kleingewässer Süd-Niedersachsens. – Faunistische Mitteilungen aus Süd-Niedersachsen 4/5: 1-39.
- Heitkamp, U. & B. Zemella 1988** Untersuchungen zur Phänologie und Autökologie von *Anisus leucostomus* (Millet, 1813) (Gastropoda, Planorbidae). – Archiv für Hydrobiologie Supplementband 79: 227-266.
- Hennig, W. 1979** Phylogenetic systematics. – University of Illinois Press, Urbana.
- Henrard, J.T. & C.O. van Regteren Altena 1935** Nederlandse mollusken, niet vermeld in de Lijst van het Mollusken-Comité, 1. Land- en zoetwatermollusken. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 3: 13-14.
- Hershler, R. & F.G. Thompson 1992** A review of the aquatic gastropod subfamily Cochliopinae (Prosobranchia: Hydrobiidae). – Malacological Review, Supplement 5: 1-140.
- Heurn, W.C. van 1910** Een nieuwe soort voor onze molluskenfauna? *Physa acuta*, Drap. – De Levende Natuur 16: 317-319.
- Hevers, J. 1980** Biologisch-ökologische Untersuchungen zum Entwicklungszyklus der in Deutschland auftretenden *Unionicola*-Arten (Hydrachnellae, Acari). – Archiv für Hydrobiologie Supplementband 57: 324-373.
- Hoeksema, D.F., J.P. Kreps & G.F. Simons 1991** Waarnemingen aan enige Nederlandse *Hydrobia*'s met de vermelding van een nieuwe vindplaats van *Semisals stagnorum* (Gmelin, 1791). – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 263: 908-916.
- Hoffmann, J. & D. Neumann 1990** Der Lebenszyklus einer niederrheinischen Population von *Valvata piscinalis* (Gastropoda, Prosobranchia). – Decheniana 143: 414-420.
- Honer, M.R. 1960** Parasitological affinities in the *Radix* group. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 91: 926-928.
- Honer, M.R. 1961** Some observations on the ecology of *Hydrobia stagnorum* (Gmelin) and *H. ulvae* (Pennant), and the relationship ecology-parasitofauna. – Basteria 25: 7-29.
- Honer, M.R. 1963** Freshwater larval trematodes in the Netherlands: a synecological study of their occurrence. – Proefschrift, Rijksuniversiteit Utrecht.
- Hovestadt, A. 1993a** *Corbicula* in de IJssel. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 273: 102.
- Hovestadt, A. 1993b** *Asiminea grayana* Fleming, 1828, in het Deltagebied. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 272: 77-80.
- Hubendick, B. 1950** The effectiveness of passive dispersal in *Hydrobia jenkinsi*. – Zoologiska Bidrag från Uppsala 28: 504.

- Hubendick, B. 1951a** *Anisus spirorbis* and *A. leucostomus* (Mollusca, Pulmonata), a critical comparison. – Arkiv för Zoologi (ser. 2) 9: 551-557.
- Hubendick, B. 1951b** Recent Lymnaeidae. Their variation, morphology, taxonomy, nomenclature, and distribution. – Kungliga Svenska Vetenskapsakademiens Handlingar (Ser. 4) 3 (1): 1-223.
- Hubendick, B. 1955** Phylogeny in the Planorbidae. – Transactions of the Zoological Society of London 28: 453-542.
- Hubendick, B. 1964** Studies on Ancyliidae. The subgroups. – Meddelanden från Göteborgs Musei Zoologiska Avdelning 137: 1-72.
- Hubendick, B. 1970** Studies on Ancyliidae. The palaearctic and oriental species and formgroups. – Acta Regiae Societatis Scientiarum et Litterarum Gothoburgensis Zoologica 5: 1-52.
- Hubendick, B. 1972** The European fresh-water limpets (Ancyliidae and Acroloxidae). – Informations de la Société belge de Malacologie 1 (8-9): 109-128.
- Hudec, V. 1967** Bemerkungen zur Anatomie von Arten aus der Gattung *Anisus* Studer, 1820 aus slowakischen Populationen (Mollusca, Pulmonata). – Biológia, Bratislava 22: 345-363.
- Hudec, V. & J. Brabenec 1966** Neue Erkenntnisse über die Schnecken der Gesamtart *Galba palustris* (Müll., 1774) aus der Tschechoslowakei. – Folia Parasitologica 13: 132-143.
- Hulscher, J.B. 1981** Scholeksters eten zoetwatermossels. – De Levende Natuur 83: 73-76.
- Hummel, H., R.H. Bogaards & L. de Wolf 1985** De verspreiding van zoetwater- en landslakken (Gastropoda) in het Deltagebied voor de afsluitingen en de verspreiding van slakken (Gastropoda) in het zoute en brakke water van het Deltagebied voor de afsluitingen. – Delta Instituut voor Hydrobiologisch Onderzoek, Yerseke, Rapporten en Verslagen 1985-10.
- Hunter, W.R. 1961** Life cycles of four freshwater snails in limited populations in Loch Lomond, with a discussion of intraspecific variation. – Proceedings of the zoological Society of London 137: 135-171.
- Hutchinson, G.E. 1993** A treatise on limnology, 4. The zoobenthos. – John Wiley & Sons, New York.
- Huxham, M., D. Raffaelli & A.W. Pike 1995** The effect of larval trematodes on the growth and burrowing behaviour of *Hydrobia ulvae* (Gastropoda: Prosobranchiata) in the Ythan estuary, north-east Scotland. – Journal of experimental marine Biology and Ecology 185: 1-17.
- Hylleberg, J. & H.R. Siegismund 1987** Niche overlap in mud snails (Hydrobiidae): freezing tolerance. – Marine Biology 94: 403-407.
- Isom, B. 1986** Historical review of Asiatic clam (*Corbicula*) invasion and biofouling of waters and industries in the Americas. – American Malacological Bulletin Special Edition 2: 1-5.
- Jackiewicz, M. 1954** Anatomical-comparative investigations on lymnaeids of the genus *Radix* Montfort in Great Poland. – Bulletin de la Société des Amis des Sciences et des Lettres de Poznan, série B, Sciences Mathématiques et Naturelles 15: 151-168 [in Pools].
- Jackiewicz, M. 1984** Structure of bulbous termination of preputium in *Lymnaea* (Mollusca, Gastropoda). – Bulletin de la Société des Amis des Sciences et des Lettres de Poznan, série D, Sciences Biologiques 24: 127-131.
- Jackiewicz, M. 1988a** The penis as a valuable diagnostic feature in lower taxonomic units of the family Lymnaeidae (Gastropoda, Pulmonata). – Malakologische Abhandlungen 13: 23-26.
- Jackiewicz, M. 1988b** Anatomy and taxonomic status of *Lymnaea vulnerata* (Kuster, 1862) (Mollusca, Gastropoda). – Bulletin de la Société des Amis des Sciences et des Lettres de Poznan, Série D, Sciences biologiques 26: 125-128.
- Jackiewicz, M. 1989** Innenstruktur der Prostata und des Preputiums bei *Omphiscola glabra* (O.F. Müll.) (Gastropoda, Basommatophora: Lymnaeidae). – Malakologische Abhandlungen 14: 7-13.
- Jackiewicz, M. 1990** Systematic position of *Lymnaea corvus* (Gmelin, 1788) (Gastropoda: Pulmonata). – Folia Malacologica Bulletin 4: 147-155.
- Jackiewicz, M. 1992a** Funktionelle Morphologie der Schlammschnecken (Gastropoda, Pulmonata, Lymnaeidae). – Proceedings of the International Malacological Congress 9: 177-180.
- Jackiewicz, M. 1992b** Morphologische Reihenfolge des Innenbaues der Prostata bei den Schlammschnecken (Gastropoda, Pulmonata, Lymnaeidae). – Proceedings of the International Malacological Congress 9: 185-186.
- Jackiewicz, M. 1993** Die Mantelpigmentation als Diagnosemerkmal bei Schlammschnecken (Gastropoda, Pulmonata: Lymnaeidae). – Malakologische Abhandlungen 16: 165-172.
- Jackiewicz, M. & J. Gerber 1990** Eine für die Bundesrepublik Deutschland neue Schlammschnecke *Lymnaea vulnerata* Küster 1862 (Gastropoda: Pulmonata). – Mitteilungen der deutschen malakozoologischen Gesellschaft 47: 1-5.
- Jackson, S.W. & F. Taylor 1904** Observations on the habits and reproduction of *Paludestrina taylori*. – Journal of Conchology 11: 9-11.
- Jaekel, S. 1962** Ergänzungen und Berichtigungen zum rezenten und quartären Vorkommen der mitteleuropäischen Mollusken. – In: A. Zilch & S.G.A. Jaekel. Weichtiere-Krebstiere-Tausendfüßler-Mollusken. Tierwelt Mitteleuropas 2 (1) Ergänzung: 25-294.
- Janssen, A.W. 1965** Mollusca uit de Pleistocene ontsluiting te Zelzate. – Mededelingen van de Werkgroep voor Tertiaire en Kwartaire Geologie 2: 24-37.
- Janssen, A.W. 1974** Het profiel van de bouwput onder het eerste kanaaldok nabij Kallo, provincie Oost Vlaanderen, België. – Mededelingen van de Werkgroep voor Tertiaire en Kwartaire Geologie 11: 173-185.
- Janssen, A.W. & E.F. de Vogel 1965** Zoetwatermollusken van Nederland. – Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, Amsterdam.
- Janssen, A.W. & L. van der Slik 1972** De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten, tweede serie, 5. – Basteria 36: 171-180.
- Janssen, A.W. & L. van der Slik 1974** De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten, tweede serie, 6. – Basteria 38: 45-67.
- Janssen, A.W., G.A. Peeters & L. van der Slik 1984** De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten, tweede serie, 8 (slot). – Basteria 48: 91-219.
- Jenner, H.A. & A. bij de Vaate 1991** Wordt de Aziatische mossel *Corbicula fluminea* een probleem in Nederland? – H₂O; Tijdschrift voor Watervoorziening en Afvalwaterbehandeling, 2: 101-103.
- Jokela, J. 1993** The selective environment of a freshwater clam: causes of selection and evolution of a life history strategy. – Reports of the Department of Biology, University of Turku 32.
- Jong, J. de 1988** Climatic variability during the past three million years, as indicated by vegetational evolution in northwest Europe and with emphasis on data from The Netherlands. – Philosophical Transactions of the Royal Society of London, B 318: 603-617.
- Jordan, H.J. 1951** Het leven der dieren in het water, 2^e druk. –

Oosthoek, Utrecht.

Jungbluth, J.H. 1972 Die Verbreitung und Ökologie des Rassenkreises *Bythinella dunkeri* (Frauenfeld, 1856). (Mollusca: Prosobranchia). – Archiv für Hydrobiologie 70: 230-273.

Jungbluth, J.H. 1973 Zur Verbreitung und Ökologie von *Bythinella dunkeri compressa* (Frauenfeld, 1856) (Mollusca: Prosobranchia). – Verhandlungen der internationalen Vereinigung für theoretische und angewandte Limnologie 18: 1576-1585.

Jungbluth, J.H. 1993 Beiträge zur Najadenfauna in Mitteleuropa. – Archiv für Molluskenkunde 122: 155-170.

Kabat, A.R. & R. Hershler 1993 The prosobranch snail family Hydrobiidae (Gastropoda: Rissooidea): review of classification and supraspecific taxa. – Smithsonian Contributions to Zoology 547: 1-94.

Kamler, E. & W. Mandecki 1978 Ecological bioenergetics of *Physa acuta* (Gastropoda) in heated waters. – Polskie Archiwum Hydrobiologii 25: 833-868.

Kangas, P. & G. Skoog 1978 Salinity tolerance of *Theodoxus fluviatilis* (Mollusca, Gastropoda) from freshwater and from different salinity regimes in the Baltic Sea. – Estuarine and Coastal Marine Science 6: 409-416.

Karnekamp, C. 1990 *Corbicula fluminalis* (Müller, 1774) verzamelen in de Lek. – De Kreukel 26: 35-38.

Karnekamp, C. 1993 *Corbicula* in het Amsterdamse IJ. – De Kreukel 29: 10.

Kelleher, B., G. van der Velde, S. Rajagopal & M. van der Gaag 1997 Leeft *Mytilopsis leucophaea* (Dreissenidae) in de Waal? – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 297: 89-91.

Kerney, M.P. & R.A.D. Cameron 1980. Elseviers slakkengids. [vert. en bew. door E. Gittenberger]. – Elsevier, Amsterdam/Brussel.

Keulen, S.M.A., 1998 Recente en fossiele mollusken van Weusterrade (Gemeente Voerendaal). Zuid-Limburg. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 302: 59-63.

Kew, H.W., 1893 The dispersal of shells. – Kegans & Co., London.

Kinzelbach, R.K. 1984 Neue Nachweise der Flachen Mützenschnecke *Ferrissia wautieri* (Mirolli, 1960) im Rhein-Einzugsgebiet und im Vorderen Orient. – Hessische Faunistische Briefe 4: 20-32.

Kinzelbach, R. 1991 Die Körbchenmuscheln *Corbicula fluminalis*, *Corbicula fluminea* und *Corbicula fluviatilis* in Europa (Bivalvia: Corbiculidae). – Mainzer Naturwissenschaftliches Archiv 29: 215-228.

Kinzelbach, R. 1992 The main features of the phylogeny and dispersal of the Zebra mussel. – In: D. Neumann & H.A. Jenner (red.). The Zebra mussel *Dreissena polymorpha*. Ecology, biological monitoring and first applications in the water quality management. Limnologie aktuell, 4: 5-17. Gustav Fischer Verlag, Stuttgart.

Kinzelbach, R.K. & K.O. Nagel 1986 Redescription of the glochidium of *Pseudanodonta complanata* (Bivalvia, Unionidae). – Verhandlungen des naturwissenschaftlichen Vereins in Hamburg 28: 65-74.

Klekowski, R.Z. 1961 Die Resistenz gegen Austrocknung bei einigen Wirbellosen aus astatischen Gewässern. – Verhandlungen der internationalen Vereinigung für theoretische und angewandte Limnologie 14: 1023-1028.

Kleukers, R.M.J.C., E.J. van Nieukerken, B. Odé, L.P.M. Willemse & W.K.R.E. van Wingerden 1997 De sprinkhanen en kre-

kels van Nederland (Orthoptera). – Nederlandse Fauna 1. Nationaal Natuurhistorisch Museum, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.

Knecht, A. & J.E. Walter 1977 Vergleichende Untersuchung der Diäten von *Lymnaea auricularia* und *L. peregra* (Gastropoda: Basommatophora) im Zürichsee. – Schweizerische Zeitschrift für Hydrologie 39: 299-305.

Kofoed, L.H. 1975 The feeding biology of *Hydrobia ventrosa* (Montagu), 1. The assimilation of different components of the food. – Journal of experimental marine Biology and Ecology 19: 233-241.

Koli, L. 1961 Die Molluskenfauna des Brackwassergebietes bei Tvärminne, Südwestfinnland. – Annales Zoologici Societatis zoologicae-botanicae fennicae Vanamo 22: 1-22.

Koli, L. 1964 Über einige Pisidien (Pelecypoda) im Brackwassergebiet Tvärminne, Südwestfinnland. – Annales Zoologici Fennici 1: 80.

Kruglov, N.D. & Y.I. Starobogatov 1993 Guide to Recent molluscs of northern Eurasia. 3. Annotated and illustrated catalogue of species of the family Lymnaeidae (Gastropoda Pulmonata Lymnaeiformes) of Palaearctic and adjacent river drainage areas. Part 2. – Ruthenica 3: 161-180.

Kuijper, W.J. 1973 Een vondst van *Valvata pulchella* bij Winterswijk. – De Levende Natuur 76: 270-273.

Kuijper, W.J. 1988a Twee analyses van aanspoelsel langs het Grevelingenmeer. – Het Zeepaard 48: 89-98.

Kuijper, W.J. 1988b Over het vroegere voorkomen van de rivierparelmossel *Margaritifera auricularia* in Nederland. – Basteria 52: 133-137.

Kuijper, W.J. 1990a De mollusken van de holocene fluviatiele afzettingen bij Hekelingen (Spijkenisse, Zuid-Holland). – Basteria 54: 3-16.

Kuijper, W.J. 1990b Zoetwatermossels in Noord-Holland ten noorden van het Noordzeekanaal. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 254: 678-682.

Kuijper, W.J. & E. Gittenberger 1993 De grondwaterslak *Bythiospeum husmanni* (Boettger, 1963) in Nederland (Gastropoda Prosobranchia: Hydrobiidae). – Basteria 57: 89-94.

Kuiper, J.G.J. 1942-1943 Beiträge zur Ökologie der niederländischen Pisidien. – Basteria 7: 23-40; 8: 1-2.

Kuiper, J.G.J. 1943 Over inversodontie bij Cycladen. – Basteria 7: 53-71.

Kuiper, J.G.J. 1946 Oecologische aantekeningen over *Pisidium obtusale* C. Pf. – Basteria 10: 11-14.

Kuiper, J.G.J. 1947 Bijdrage tot de kennis der zoetwaterweekdieren van het natuurmonument Naardermeer. – Basteria 11: 1-53.

Kuiper, J.G.J. 1949 The occurrence of *Pisidium pseudosphaerium* Favre in England. – Journal of Conchology 23: 27-32.

Kuiper, J.G.J. 1962a Étude critique de *Pisidium vincentianum*. – Bulletin de l'Institut royal des Sciences naturelles de Belgique 38 (46): 1-19.

Kuiper, J.G.J. 1962b Systematische Stellung und geographische Verbreitung von *Pisidium tenuilineatum*. – Archiv für Molluskenkunde 91: 172-181.

Kuiper, J.G.J. 1962c Note sur la systématique des pisidies. – Journal de Conchyliologie 102: 53-57.

Kuiper, J.G.J. 1969-1970 Schetsen uit de malacologische geschiedenis van Frankrijk. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 133: 1727-1474; 135: 1498.

Kuiper, J.G.J. 1972 Sphaeriidenfunde in den pliozänen Deckschichten der rheinischen Braunkohle. – Archiv für Molluskenkunde

de 102: 125-130.

Kuiper, J.G.J. 1974 Een pleistocene vondst van *Pisidium conventus* in Nederland en de huidige geografische verspreiding van deze soort in Europa. – *Basteria* 38: 27-40.

Kuiper, J.G.J. 1977 De taxonomische puzzel van *Pisidium henslowianum-supinum-lilleborgii*. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 174: 625-627.

Kuiper, J.G.J. 1978 Hoeveel soorten *Pisidium* leven er op aarde? – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 182: 780-785.

Kuiper, J.G.J. 1980 Een collectie monstrueuze *Planorbis leucostoma*. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 193: 997-999.

Kuiper, J.G.J. 1981 Aten en zijn *Pisidi*ums. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 198: 1118-1121.

Kuiper, J.G.J. 1985 Postglaciale areaalveranderingen van Sphaeriidae. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 224: 47-52.

Kuiper, J.G.J. 1986a *Pisidium pulchellum*, een uitstervende soort? – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 230: 156-160.

Kuiper, J.G.J. 1986b De trage erkenning van *Pisidium subtruncatum* als zelfstandige soort. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 233: 202-204.

Kuiper, J.G.J. 1986c De verspreiding der Sphaeriidae in Nederland. – *Basteria* 50: 155-176.

Kuiper, J.G.J. 1987 Systematic rank, synonymy and geographical distribution of *Pisidium obusale*, *P. rotundatum* and *P. ventricosum*. – *Walkerana* 2: 145-158.

Kuiper, J.G.J. 1988 *Sphaerium subsolidum* Clessin uit de ondergrond van Nederland een zelfstandige soort? – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 243-244: 445-447.

Kuiper, J.G.J. 1989 Op zoek naar de ideale determinatietabel van Sphaeriidae. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 248: 533-537.

Kuiper, J.G.J. 1995 De subgenera van *Pisidium*, een conclusie. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 284: 66-69.

Kuiper, J.G.J. & W.J. Wolff 1970 The Mollusca of the estuarine region of the rivers Rhine, Meuse and Scheldt in relation to the hydrography of the area, 3. The genus *Pisidium*. – *Basteria* 34: 1-42.

Kuiper, J.G.J., K.A. Økland, J. Knudsen, L. Koli, T. von Proschwitz & I. Valovirta 1989 Geographic distribution of the small mussels (Sphaeriidae) in North Europe (Denmark, Faroes, Finland, Iceland, Norway and Sweden). – *Annales Zoologici Fennici* 26: 73-101.

Lassen, H.H. 1978 The migration potential of freshwater snails exemplified by the dispersal of *Potamopyrgus jenkinsi*. – *Natura Jutlandica* 20: 237-242.

Lassen, H.H. 1979 Reproductive effort in Danish mudsnails (Hydrobiidae). – *Oecologia* 40: 365-369.

Lehmann, R., 1873 Die lebenden Schnecken und Muscheln der Umgegend Stettins und in Pommern mit besonderer Berücksichtigung ihres anatomischen Baues. – Theodor Fischer, Cassel.

Leuven, R.S.E.W., G. van der Velde & H.L.M. Kersten 1992 Interrelations between pH and other physico-chemical factors of Dutch soft waters. – *Archiv für Hydrobiologie* 126: 27-51.

Little, C. & W. Nix 1976 The burrowing and floating behaviour of the gastropod *Hydrobia ulvae*. – *Estuarine and Coastal Marine Science* 4: 537-544.

ence 4: 537-544.

Locard, A., 1893 Les coquilles des eaux douces et saumâtres de France. Description des familles, genres et espèces. – Baillière, Paris.

Lodge, D. 1986 Selective grazing on periphyton: a determinant of freshwater gastropod microdistributions. – *Freshwater Biology* 16: 831-841.

Lopez, G.R. & L.H. Kofoed 1980 Epipsammic browsing and deposit-feeding in mud snails (Hydrobiidae). – *Journal of marine Research* 38: 585-599.

Ložek, V. 1964 Quartärmollusken der Tschechoslowakei. – *Rozprawy Ústředního ústavu geologického* 31: 1-374

Marelli, D.C. & S. Gray 1983 Conchological redescrptions of *Mytilopsis sallei* and *Mytilopsis leucophaeta* of the brackish western Atlantic (Bivalvia: Dreissenidae). – *The Veliger* 25: 185-193.

Maton, W.G. & T. Racket, 1807 A descriptive catalogue of the British Testacea. – *Transactions of the Linnean Society of London* 8: 17-250.

Mattice, J.S. 1972 Production of a natural population of *Bithynia tentaculata* L. (Gastropoda, Mollusca). – *Ekologia Polska* 20: 525-539.

McLusky, D.S. & M. Elliot 1981 The feeding and survival strategies of estuarine molluscs. – In: N.V. Jones & W.J. Wolff (red.). *Feeding and survival strategies of estuarine organisms*. Plenum Press, New York: 109-121.

McMahon, R.F. 1983 Ecology of an invasive pest bivalve, *Corbicula*. – In: W.R. Russell-Hunter (red.). *The Mollusca* 6 (12): 505-561. Academic Press Inc., New York.

Meeuse, A.D.J. 1950 Rapid methods for obtaining permanent mounts of radulae. – *Basteria* 14: 28-43.

Meeuse, A.D.J. 1964 Rivierparels en parelmossels. – *De Levende Natuur* 67: 196-202.

Meier-Brook, C. 1964 *Gyraulus acronicus* und *G. rosmaessleri*, ein anatomischer Vergleich (Planorbidae). – *Archiv für Molluskenkunde* 93: 233-242.

Meier-Brook, C. 1970 Untersuchungen zur Biologie einiger *Pisidium*-Arten (Mollusca: Eulamellibranchiata; Sphaeriidae). – *Archiv für Hydrobiologie Supplementband* 38: 73-150.

Meier-Brook, C. 1983 Taxonomic studies on *Gyraulus* (Gastropoda: Planorbidae). – *Malacologia* 24: 1-113.

Meijden, R. van der 1996 Heukels' flora van Nederland, tweëntwintigste druk. – Wolters-Noordhoff, Groningen.

Meijden, R. van der, L. Röst & K. Koopman 1997 NIBI-richtlijnen voor de schrijfwijze van biologische namen. – *Bionieuws* 1997 (20): 16.

Meijer, T. 1973 De land- en zoetwatermollusken van de opgespoten terreinen in het Noordzeekanaalgebied en de Zaanstreek. – *Mededelingen van de Werkgroep voor Tertiaire en Kwartaire Geologie* 10: 135-169.

Meijer, T. 1985 The pre-Weichselian non-marine molluscan fauna from Maastricht-Belvédère (Southern Limburg, The Netherlands). – *Mededelingen van de Rijks Geologische Dienst* 39: 75-103.

Meijer, T. 1987a De molluskenfauna van het Waalien in Nederland (vervolg). – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 237: 288-297.

Meijer, T. 1987b *Ferrissia wautieri* fossiel in Nederland. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 238: 332-337.

Meijer, T. 1989 Notes on Quaternary freshwater Mollusca of The

- Netherlands, with descriptions of some new species. – Mededelingen van de Werkgroep voor Tertiaire en Kwartaire Geologie 26: 145-181.
- Meijer, T. 1991** Molluscan investigation of ice-pushed Pleistocene deposits near Wageningen, The Netherlands. – Mededelingen van de Rijks Geologische Dienst 46: 55-64.
- Meijer, T. & R.C. Preece 1995** Malacological evidence relating to the insularity of the British Isles during the Quaternary. – In: Preece, R.C. (red.). Island Britain: a Quaternary perspective. – Geological Society Special Publication 96: 89-110.
- Meijer, T. & R.C. Preece 1996** Malacological evidence relating to the stratigraphical position of the Cromerian. – In: C. Turner (red.). The early Middle Pleistocene in Europe. – Balkema, Rotterdam/Brookfield: 53-82.
- Melchers, M. 1994** Twee soorten korfmossels in Amsterdam gearriveerd. – Natura 91: 110-111.
- Metz, H., E.F. de Vogel & W.J. Wolff 1960** Enige nieuwe waarnemingen van *Leucophytia bidentata* (Montagu, 1808) in Zeeland. – Basteria 24: 75-76.
- Meyer, K.O. 1955** Naturgeschichte der Strandschnecke *Ovatella myosotis* (Draparnaud). – Archiv für Molluskenkunde 84: 1-43.
- Mienis, H.K. 1990** Predatie op zwanenmossels door otters in de Weerribben. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 252: 629.
- Mienis, H.K. 1991** Predatie op zwanenmossels door blauwe reigers in de polder Zeevang. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 263: 907-908.
- Mienis, H.K. 1993** Een opmerking betreffende de naamgeving van de in West Europa voorkomende *Corbicula* soorten. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 270: 16-17.
- Mol, A.W.M. 1986** Hydrobiologische districten in Nederland. – De Levende Natuur 87 (3): 79-86.
- Moolenbeek, R.G. 1993a** Problemen rond de naamgeving van de Aziatische korfmossel, de fijngeribde korfmossel en de toegeknepen korfmossel, ofwel de *Corbicula*'s in Nederland. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 270: 19-21.
- Moolenbeek 1993b** *Corbicula*'s in het IJmeer. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 275: 165-166.
- Morton, B. 1983** The sexuality of *Corbicula fluminea* (Müller) in lentic and lotic waters in Hong-Kong. – Journal of molluscan Studies 49: 81-83.
- Morton, B. 1986** *Corbicula* in Asia - an updated synthesis. – American Malacological Bulletin Special Edition 2: 113-124.
- Morton, B. 1996** The evolutionary history of the Bivalvia. – In: J.D. Taylor (red.), Origin and evolutionary radiation of the Mollusca. – Oxford University Press, Oxford, New York & Tokyo: 337-359.
- Morton, B. & K.Y. Tong 1985** The salinity tolerance of *Corbicula fluminea* (Bivalvia: Corbiculoidea) from Hong Kong. – Malacological Review 18: 91-95.
- Mouthon, J. 1981** Sur la présence en France et au Portugal de *Corbicula* (Bivalvia, Corbiculidae) originaire d'Asie. – Basteria 45: 109-116.
- Mouthon, J. 1996** Molluscs and biodegradable pollution in rivers: proposal for a scale of sensitivity of species. – Hydrobiologia 317: 221-229.
- Mouritsen, K.N. & K.T. Jensen 1994** The enigma of gigantism: effect of larval trematodes on growth, fecundity, egestion and locomotion in *Hydrobia ulvae* (Pennant) (Gastropoda: Prosobranchia). – Journal of experimental marine Biology and Ecology 181: 53-66.
- Muus, B.J. 1963** Some Danish Hydrobiidae with the description of a new species, *Hydrobia neglecta*. – Proceedings of the Malacological Society of London 35: 131-138.
- Nalepa, T.F. & D.W. Schloesser (red.) 1993** Zebra mussels. Biology, impacts and control. – Lewis, Boca Baton.
- Neckheim, C.M. 1997** De mollusken-inventarisatie van Amsterdam en omgeving (2). *Menetus dilatatus* (Gould, 1941) en andere verrassingen in de Amstel en de Lijnbaansgracht te Amsterdam. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 297: 82-85.
- Nesemann, H. 1993** Zoogeographie und Taxonomie der Muschel-Gattungen *Unio* Philipsson 1788, *Pseudanodonta* Bourguignat 1877 und *Pseudunio* Haas, 1910 im oberen und mittleren Donausystem (Bivalvia: Unionidae, Margaritiferidae). – Nachrichtenblatt der Ersten Voralberger Malakologischen Gesellschaft 1: 20-40.
- Neumann, D. 1961** Ernährungsbiologie einer rhipidoglossen Kiemenschnecke. – Hydrobiologia 17: 133-151.
- Neumann, D. & H.A. Jenner (red.) 1992** The zebra mussel *Dreissena polymorpha*. Ecology, biological monitoring and first applications in the water quality management. – Limnologie aktuell 4. Gustav Fischer Verlag, Stuttgart.
- Nieukerken, E.J. van 1991** UTM grid: een voorschot op de toekomst. – Nieuwsbrief EIS-Nederland 20: 9-14.
- Nieukerken, E.J. van 1995** Nieuwe UTM coördinaten. – Nieuwsbrief EIS-Nederland 24: 14.
- Nordsieck, H. 1993** Phylogeny and system of the Pulmonata (Gastropoda). – Archiv für Molluskenkunde 121: 31-52.
- Notenboom, J. & A.J. de Winter 1983** *Avenionia brevis roberti* (Prosobranchia, Hydrobiidae) in The Netherlands, with notes on its habitat. – Basteria 47: 149-153.
- Odhner, N.H. 1918** Zur Kenntnis der Homologien des Bivalvenschlosses. – Geologiska Förenings i Stockholm Förhandlingar 40: 562-590.
- Odhner, N.H. 1929** Die Molluskenfauna des Täkern. – Kungliga Svenska Vetenskaps Akademiens 8: 1-129.
- Økland, J. 1964** The eutrophic lake Borrevann (Norway), an ecological study on shore and bottom fauna with special reference to gastropods, including a hydrographic survey. – Folia Limnologica Scandinavica 1: 1-337.
- Økland, J. 1990** Lakes and snails. Environment and Gastropoda in 1,500 Norwegian lakes, ponds and rivers. – Universal Book Services/W. Backhuys, Oegstgeest.
- Olsson, T.I. 1988** The effect of wintering sites on the survival and reproduction of *Gyraulus acronicus* (Gastropoda) in a partly frozen river. – Oecologia 74: 492-495.
- Orton, R.A. & R.M. Sibly 1990** Egg size and growth rate in *Theodoxus fluviatilis* (L.). – Functional Ecology 4: 91-94.
- Osse, J.W.M., J.F.J. Frings & C. Zitman-Elferink 1993** Van der Klaauw's en Van Oordt's technische termen voor het gebruik bij het zoölogisch en medisch-anatomisch onderwijs aan de Nederlandse universiteiten en hogescholen. – E.J. Brill, Leiden.
- Oswald, D., A. Kureck & D. Neumann 1991** Populationsdynamik, Temperaturtoleranz und Ernährung der Quellschnecke *Bithynella dunkeri* (Frauenfeld 1856). – Zoologische Jahrbücher, Abteilung für Systematik, Ökologie und Geographie der Tiere 118: 65-78.
- Otto, C. 1976** Production of *Ancylus fluviatilis* Müller (Gastropoda) in a south swedish stream. – Polskie Archiwum Hydrobiologii 23:

421-429.

Over, H.J. 1967. Ecological biogeography of *Lymnaea truncatula* in the Netherlands. – Proefschrift, Universiteit Utrecht.

Parma, S. (red.) 1983 Oecologie van meren en plassen. – Pudoc, Wageningen.

Pekkarinen, M. 1993 Reproduction and condition of unionid mussels in the Vantaa River, South Finland. – Archiv für Hydrobiologie 127: 357-375.

Pekkarinen, M. & V.P.M. Englund 1995 Description of unionid glochidia in Finland, with a table aiding in their identification. – Archiv für Hydrobiologie 134: 515-531.

Peursen, A.D.P. van 1993 Resultaten van een oproep om de Nederlandse *Corbicula*'s te melden. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 275: 162-163.

Peursen, A.D.P. van 1994 *Corbicula*'s in Nederland. – De Kreukel 30 (2): 25-35.

Piechocki, A. 1971 Versuch einer Ausnutzung von Köchern der Köcherfliege – *Limnephilus flavicornis* (Fabricius) – bei Untersuchung der Molluskenfauna von Kleingewässern. – Acta Hydrobiologica 13: 77-85 [in Pools].

Piechocki, A. 1975 Beobachtungen über der Bau von Laichen und die Fortpflanzung von Süßwasserschnecke aus der Familien: Physidae, Lymnaeidae und Planorbidae. – Fragmenta Faunistica 20: 223-232.

Piechocki, A. 1979 Mieczaki (Mollusca) Slimaki (Gastropoda). – Fauna Slodkowodna Polski 7: 1-187.

Piechocki, A. 1989 The Sphaeriidae of Poland. – Annales Zoologici, Warszawa 42: 249-320.

Pistoor, S.J. 1969 Een populatie van *Pisidium obtusale* in het Ketelven. – Mededelingen van de Hydrobiologische Vereniging 3: 38-49.

Ponder, W.F. (red.) 1988a. Prosobranch phylogeny. – Malacological Review supplement 4.

Ponder, W.F. 1988b *Potamopyrgus antipodarum* - a molluscan coloniser of Europe and Australia. – Journal of molluscan Studies 54: 271-285.

Ponder, W.F. & A. Warén 1988 Appendix. Classification of the Caenogastropoda and Heterostropho - a list of the family-group names and higher taxa. – Malacological Review supplement 4: 288-328.

Raad, H. 1993 Een nieuwe schelp op Klein Profijt. – Zuidhollands Landschap 22 (1): 20.

Radoman, P. 1983 Hydrobioidea, a superfamily of Prosobranchia (Gastropoda), 1. Systematics. – Monographs, Servian Academy of Science and Arts, Department of Sciences, 57.

Radoman, P. 1977 Hydrobiidae auf der Balkanhalbinsel und in Kleinasien. – Archiv für Molluskenkunde 107: 203-223.

Rajagopal, S., G. van der Velde, H.A. Jenner, M. van der Gaag & A.J. Kempers 1996 Effects of temperature, salinity and agitation on byssus thread formation of Zebra mussel *Dreissena polymorpha*. – Netherlands Journal of Aquatic Ecology 30: 187-195.

Rajagopal, S., G. van der Velde & H.A. Jenner 1997 Response of Zebra mussel, *Dreissena polymorpha* to elevated temperatures in The Netherlands. – In: F.M. D'Itri (red.). Zebra mussels and aquatic nuisance species. Ann Arbor Press, Chelsea, Michigan: 257-273.

Rasmussen, E. 1973 Systematics and ecology of Isefjord marine fauna (Denmark). – Ophelia 11.

Reavell, P.E. 1980 A study on the diets of some British freshwater gastropods. – Journal of Conchology 30: 253-271.

Rees, W.J. 1965 The aerial dispersal of Mollusca. – Proceedings of the Malacological Society of London 36: 269-282.

Regteren Altena, C.O. van 1937 Bijdrage tot de kennis der fossiele, subfossiele en recente mollusken, die op de Nederlandsche stranden aanspoelen, en hunner verspreiding. – Van Sijn, Rotterdam.

Regteren Altena, C.O. van 1955 The Mollusca from the Reuver Clay (Pliocene, Dutch-German border). – Mededelingen van de Geologische Stichting NS 8: 87-93.

Regteren Altena, C.O. van 1957 The excavation at Velzen, 5. Pleistocene Mollusca. – Verhandelingen van het Koninklijk Nederlands Geologisch-Mijnbouwkundig Genootschap (Geologie) 17: 121-138.

Regteren Altena, C.O. van & J.G.J. Kuiper 1945 Plistocene land- en zoetwatermollusken uit den ondergrond van Velzen. – Zoölogische Mededeelingen 25: 155-199.

Regteren Altena, C.O. van, A. Bloklander & L.P. Pouderooyen 1964 De fossiele schelpen van de Nederlandse stranden en zeegaten, 6. – Basteria 28: 1-44.

Reischütz, P.L. 1983 Die Gattung *Ferrissia* (Pulmonata-Basommatophora) in Österreich. – Annalen des Naturhistorischen Museums Wien 84/B: 251-254.

Rensch, B. 1959 Evolution above the species level. – Methuen & Co., London.

Reumer, J.W.F. 1992a *Corbicula* in Zuid-Holland. – Straatgras, Berichten uit het Natuurmuseum Rotterdam 4: 42-45.

Reumer, J.W.F. 1992b Aziatische mossels veroveren Europa. – Bio-Nieuws 2 (15): 2.

Reumer, J.W.F. 1993 Korfmossels (*Corbicula*) in Zuid-Holland, 2. De eerste strandvondst en meer duidelijkheid over de naamgeving. – Straatgras, Berichten uit het Natuurmuseum Rotterdam 5: 118-120.

Revier, J.M. & V.S. van der Goot 1989 Slakkendodende vliegen (Sciomyzidae) van Noordwest-Europa. – Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging 191: 1-64.

Richardot, M. 1974 La forme septifère de *Ferrissia wautieri*: forme de résistance à la sécheresse. – Haliotis 4: 135-139.

Richardot, M. 1977a Ecological factors inducing estivation in the freshwater limpet *Ferrissia wautieri* (Basommatophora: Ancyliidae); 1. Oxygen content, organic matter content and pH of the water. – Malacological Review 10: 7-13.

Richardot, M. 1977b Ecological factors inducing estivation in the freshwater limpet *Ferrissia wautieri* (Basommatophora: Ancyliidae); 2. Photoperiod, light intensity and water temperature. – Malacological Review 10: 15-30.

Richardot, M. 1978 Ecological factors inducing estivation in the freshwater limpet *Ferrissia wautieri* (Basommatophora: Ancyliidae); 3. Density levels and food supply. General conclusions. – Malacological Review 11: 47-58.

Richardot-Coulet, M. & L. Alfaro-Tejera 1985 The life cycle and ecology of the freshwater planorbidae *Armiger crista* (L.). – Journal of molluscan Studies 51: 35-51.

Ride, W.D.L., C.W. Sabrosky, G. Bernardi & R.V. Melville (red.) 1985 International Code of Zoological Nomenclature. Third edition, adopted by the xx general assembly of the international union of biological sciences. – International Trust for Zoological Nomenclature, London.

Robinson, J.V. & G.A. Wellborn 1988 Ecological resistance to the invasion of a freshwater clam, *Corbicula fluminea*: fish predation effects. – Oecologia 77: 445-452.

Rondelaud, D., P. Doublet & C. Mage 1985 La mise en place

- d'une lutte biologique contre *Lymnaea truncatula* Müller. Études préliminaires sur la densité des limnées et de leur prédateur, *Zonitoides nitidus* Müller, dans le nord et l'ouest de la Haute-Vienne. – Revue de Médecine Vétérinaire (Toulouse) 136: 307-313.
- Roth, G. 1987** Zur Verbreitung und Biologie von *Potamopyrgus jenkinsi* (E.A. Smith, 1889) im Rhein-Einzugsgebiet (Prosobranchia: Hydrobiidae). – Archiv für Hydrobiologie Supplementband 79: 49-68.
- Runnegar, B. 1996** Early evolution of the Mollusca: the fossil record. – In: J.D. Taylor (red.). Origin and evolutionary radiation of the Mollusca. – Oxford Science Publications, Oxford University Press, Oxford: 77-87.
- Russell-Hunter, W.D. (red.) 1983** Ecology. – In: K.M. Wilbur (red.). The Mollusca, 6. Academic Press, Orlando etc.
- Sablon, R. & J.L. van Goethem 1989** Drie soorten Planorbidae nieuw voor de Belgische fauna (Mollusca, Gastropoda). – In: K. Wouters & L. Baert (red.), Verhandelings van het Symposium 'Invertebraten van België': 113-118.
- Sablon, R. & J.L. van Goethem 1996** Report on the *Lymnaea* (*Stagnicola*) *palustris* (Müller, 1774) complex in Belgium (Gastropoda: Pulmonata: Lymnaeidae). – Bulletin de l'Institut royal des Sciences naturelles de Belgique 66: 41-49.
- Saloniemi, I. 1993** An environmental explanation for the character displacement pattern in *Hydrobia* snails. – Oikos 67: 75-80.
- Salvini-Plawen, L. von & G. Steiner 1996** Synapomorphies and plesiomorphies in higher classification of Mollusca. – In: J.D. Taylor (ed.), Origin and evolutionary radiation of the Mollusca. – Oxford Science Publications, Oxford University Press, Oxford, etc.: 29-51.
- Sandusky, M.J. & R.E. Sparks 1979** Investigations of declines in fingernail clam (*Musculium transversum*) populations in the Illinois River and Pool 19 of the Mississippi River. – Bulletin of the American Malacological Union Incorporated 1979: 11-15.
- Schepman, M.M., 1874** Bijdrage tot de kennis van *Lithoglyphus naticoides* Fér. – Tijdschrift van de Nederlandsche Dierkundige Vereniging 1: 124-131.
- Schlickum, W.R. 1971** Zur Systematik fossiler Hydrobiidae. – Archiv für Molluskenkunde 101: 159-167.
- Schlickum, W.R. 1974** Die Gattung *Tanousia* Servain. – Archiv für Molluskenkunde 104: 73-79.
- Schlickum, W.R. & H. Schütt 1971** *Lithoglyphulus*, eine neue Prosobranchiengattung. – Archiv für Molluskenkunde 101: 289-293.
- Schloesser, D.W., A. bij de Vaate & A. Zimmerman 1994** A bibliography of '*Dreissena polymorpha* in European and Russian waters: 1964-1993'. – Journal of Shellfish Research 13: 243-267.
- Seelemann, U. 1968a** Zur Überwindung der biologischen Grenze Meer-Land durch Mollusken. Untersuchungen an *Alderia modesta* (Opisth.) und *Ovatella myosotis* (Pulmonat.). – Oecologia 1: 130-154.
- Seelemann, U. 1968b** Zur Überwindung der biologischen Grenze Meer-Land durch Mollusken, 2. Untersuchungen an *Limapontia capitata*, *Limapontia depressa* und *Assimineia grayana*. – Oecologia 1: 356-368.
- Sickel, J.B. 1986** *Corbicula* population mortalities: factors influencing population control. – American Malacological Bulletin Special Edition 2: 89-94.
- Siddall, S.E. 1980** Early development of *Mytilopsis leucophaeta* (Bivalvia: Dreissenacea). – The Veliger 22: 378-379.
- Siepel, H.R., R.J. Knijn, F.J.J. Niewold & J.L. Heessen 1993** De internationale betekenis van Nederland voor de fauna 2. De aquatische fauna. – IBN-DLO rapport 23.
- Sikes, F.H. 1910** The non-marine Mollusca of Friesland. – Journal of Conchology 13: 69-71.
- Sissingh, W. 1964** *Ancylus fluviatilis* (Müll.) in de Zuid-Limburgse beken. – Basteria 29: 45-57.
- Sites, D.L., A.C. Benke & D.M. Gillespie 1995** Population dynamics, growth, and production of the Asiatic clam, *Corbicula fluminea*, in a blackwater river. – Canadian Journal of Fisheries and Aquatic Sciences 52: 425-437.
- Skoog, G. 1978** Influence of natural food items on growth and egg production in brackish water populations of *Lymnaea peregra* and *Theodoxus fluviatilis* (Mollusca). – Oikos 31: 340-348.
- Smit, H., A. bij de Vaate & A. Fioole 1992** Shell growth of the zebra mussel (*Dreissena polymorpha* (Pallas)) in relation to selected physico-chemical parameters in the Lower Rhine and some associated lakes. – Archiv für Hydrobiologie 124: 257-280.
- Smits, A.J.M., G. van der Velde & P.E.M. Brouwer 1994** Food preference of the Great Pond Snail, *Lymnaea stagnalis* (L.), for water lilies and some pondweed species. – In: A.J.M. Smits. Ecophysiological studies on nymphaeid water plants. Proefschrift, Katholieke Universiteit Nijmegen: 67-87.
- Smolders, A. & J.G.M. Roelofs 1995** Internal eutrophication, iron limitation and sulphide accumulation due to the inlet of river Rhine water in peaty shallow waters in the Netherlands. – Archiv für Hydrobiologie 133: 349-365.
- Spaink, G. 1957** Zoetwatermollusken. 2e druk. – Nederlandse Jeugdbond voor Natuurstudie, Amsterdam.
- Spaink, G. 1965** *Hydrobia neglecta* Muus in Nederland. – Het Zeepaard 25: 19-21.
- Spaink, G. 1966** Een merkwaardige vindplaats van *Ovatella myosotis* (Drap.). – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 118: 1244.
- Spoel, S. van der 1958** Groei en ouderdom bij *Viviparus contectus* (Millet, 1813) en *Viviparus viviparus* (Linné, 1758). – Basteria 22: 77-87.
- Spoel, S. van der 1959** Age-determination by winter rings. – Basteria 23: 36-38.
- Stadler, T., M. Loew & B. Streit 1993** Genetic evidence for low outcrossing rates in polyploid freshwater snails (*Ancylus fluviatilis*). – Proceedings of the Royal Society of London B 25: 207-213.
- Starobogatov, Y.I. & A.V. Kornishin 1986** The characteristics of the ovovivipary and the taxonomy of the fingernail clams (Bivalvia Pisidioida Aphaeriidae). – USSR Academy of Sciences, Proceedings of the Zoological Institute, Leningrad 152: 3041 [in Russisch].
- Steenbergen, H.A. 1993** Macrofauna atlas van Noord-Holland. Verspreidingskaarten en responsies op milieufactoren van ongewervelde waterdieren. – Provincie Noord-Holland, Dienst Ruimte en Groen, Basisinformatie, Haarlem, 7.
- Stock, J.H. 1961** Ondergrondse waterdieren in Zuid-Limburg. – Natuurhistorisch Maandblad 50: 77-85.
- Streit, B. 1974** Populationsdynamik von *Chaetogaster limnaei limnaei* in einer Population von *Ancylus fluviatilis*. – Archiv für Hydrobiologie Supplementband. 47: 106-118.
- Streit, B. 1975a** Experimentelle Untersuchungen zum Stoffhaushalt von *Ancylus fluviatilis* (Gastropoda-Basommatophora), 1. Ingestion, Assimilation, Wachstum und Eiablage. – Archiv für Hydrobiologie Supplementband 47: 458-514.
- Streit, B. 1975b** Experimentelle Untersuchungen zum Stoffhaushalt von *Ancylus fluviatilis* (Gastropoda-Basommatophora), 2. Unter-

suchungen über Einbau und Umsatz des Kohlenstoffs. – Archiv für Hydrobiologie Supplementband 48: 1-46.

Streit, B. 1976 Energy flow in four different field populations of *Ancylus fluviatilis* (Gastropoda-Basommatophora). – *Oecologia* 22: 261-273.

Sutcliffe, D.W. & P.M. Durrant 1977 Geometric mean shape of the shell in lacustrine and riverine limpets, *Ancylus fluviatilis* Müller. – *Freshwater Biology* 7: 479-485.

Swennen, C. & R. Dekker 1987 De Nederlandse Zeenaaktslakken (Gastropoda: Opisthobranchia: Sacoglossa en Nudibranchia). – Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging 183: 1-52.

Tamas, D. & G. Kovacs 1985. A hazai sapkacsigak bekés megyi elterjedése és pasztázó mikroszkopos vizsgálat [Die Verbreitung der einheimischen Kappenschnecken im Komitat Bekes und ihre Untersuchung mit dem SEM-Mikroskop]. – *Allantani Közlemények* 72: 47-51 [in Hongaars met Duitse samenvatting].

Taylor, D.W. 1966 Summary of North American Blancon nonmarine mollusks. – *Malacologia* 4: 1-172.

Taylor, J.D. (red.) 1996 Origin and evolutionary radiation of the Mollusca. – Oxford Science Publications, Oxford University Press, Oxford, etc.

Tesch, P. 1929 Lijst der land- en zoetwatermollusken aangetroffen in de Kwartaire lagen in Nederland. – Mededeelingen Rijks Geologische Dienst A 3: i-v, 1-32.

Tesch, P. 1944 Nieuwe lijst der Kwartaire land- en zoetwatermollusken in Nederland. – Mededeelingen Rijks Geologische Dienst A 10: 1-24.

Tesch, P. 1951 De Driehoeksmossel, een nieuw Nederlands fossiel. – *Geologie en Mijnbouw NS* 13: 154.

Thompson, F.G. 1979 The systematic relationships of the hydrobioid snail genus *Nymphophilus* Taylor, 1966 and the status of the subfamily Nymphophilinae Taylor, 1966. – *Malacological Review* 12: 41-49.

Tompa, A.S., N.H. Verdonk & J.A.M. van den Biggelaar (red.) 1984 Reproduction. – In: K.M. Wilbur (red.). *The Mollusca*, 7. Academic Press, Orlando etc.

Townsend, C.R. & T. Kieran McCarthy 1980 On the defense strategy of *Physa fontinalis* (L.), a freshwater pulmonate snail. – *Oecologia* 46: 75-79.

Trueman, E.R. & M.R. Clarke (red.) 1985 Evolution. – In: K.M. Wilbur (red.). *The Mollusca*, 10 Academic Press, Orlando etc.

Trueman, E.R. & M.R. Clarke (red.) 1988 Form and function. In: K.M. Wilbur (red.). *The Mollusca*, 11. – Academic Press, Orlando etc.

Vaate, A. bij de 1991 Colonization of the German part of the river Rhine by the Asiatic clam *Corbicula fluminea* (Müller, 1774) (Pelecypoda, Corbiculidae). – *Bulletin Zoologisch Museum Universiteit van Amsterdam* 13: 13-16.

Vaate, A. bij de 1994a De Aziatische korfmossel, *Corbicula fluminea* in het Ketelmeer. – *Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging* 276: 2-5.

Vaate, A. bij de 1994b De tropische zoetwaterslak *Melanoides tuberculata* blijvend in Nederland? – *Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging* 277: 30-32.

Vaate, A. bij de 1994c *Corbicula*'s in de Maas. – *Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging* 278: 73.

Vaate, A. bij de & M.E. van Eerden 1990 Short term colonization

and subsequent extinction of a population of *Lithoglyphus naticoides* (Pfeiffer) (Gastropoda, Prosobranchia, Hydrobiidae) in the IJsselmeer, The Netherlands. – *Basteria* 54: 217-226.

Vaate, A. bij de & M. Greijdanus-Klaas 1990 The Asiatic clam *Corbicula fluminea* (Müller, 1774) (Pelecypoda, Corbiculidae), a new immigrant in The Netherlands. – *Bulletin Zoologisch Museum Universiteit van Amsterdam* 12: 173-177.

Vaate, A. bij de, A. Naber & P.J. den Besten 1994 Population dynamics of *Melanoides tuberculata* (Müller) (Gastropoda: Prosobranchia: Thiaridae) near a cooling water discharge in the Twente Canal (The Netherlands). – *Basteria* 58: 3-9.

Vader, W.J.M. 1964 *Hydrobia neglecta* Muus een nieuw wadslakje. – *Het Zeepaard* 24: 60-65.

Vaught, K.C. 1989 A classification of the living Mollusca. – *American Malacologists*, Melbourne FL.

Velde, G. van der 1979 *Nymphoides peltata* (Gmel.) O. Kuntze (Menyanthaceae), as a food plant for *Cataglyphis lemnae* (L.) (Lepidoptera, Pyralidae). – *Aquatic Botany* 7: 301-304.

Velde, G. van der 1990 Population dynamics and population structure of *Ferrissia wautieri* (Mirolli, 1960) (Gastropoda, Ancyliidae) in a pond near Nijmegen (The Netherlands). – *Hydrobiological Bulletin* 24: 141-144.

Velde, G. van der & J.G.M. Roelofs 1977 *Ferrissia wautieri* (Gastropoda, Basommatophora), nieuw voor Nederland. – *Basteria* 41: 73-80.

Velde, G. van der & R.H. Hadderingh 1981 De verspreiding van *Ferrissia wautieri* (Mirolli) (Gastropoda, Ancyliidae) in Nederland. – *Basteria* 45: 67-70.

Velde, G. van der & C.M. van Kessel 1984 Anatomical evidence for the occurrence of *Lymnaea (Galba) palustris* (O.F. Müller, 1774) and *L. (Galba) corvus* (Gmelin, 1778) (Gastropoda: Lymnaeidae) in The Netherlands. – *Zoologische Mededelingen* 25: 341-352.

Velde, G. van der, R.E.S.W. Leuven & H.J.R., Lenders 1994a Grenzeloze natuurbescherming? – *De Levende Natuur* 95: 192-195.

Velde, G. van der, B.G.P. Paffen, F.W.B. van den Brink, A. bij de Vaate & H.A. Jenner 1994b Decline of zebra mussel populations in the Rhine. Competition between two mass invaders (*Dreissena polymorpha* and *Corophium curvispinum*). – *Naturwissenschaften* 81: 32-34.

Venmans, L.A.W.C. 1943 Een nieuwe vondst van *Avenionia bourguignati* (Loc.) en een opwekking. – *Natuurhistorisch Maandblad* 32: 84-86.

Verdonschot, P.F.M. & L. de Wolf 1980 De levenscyclus en verspreiding van *Assiminea grayana* (Fleming, 1828). – *Delta Instituut voor Hydrobiologisch Onderzoek, Yerseke, Rapporten en Verslagen* 1980-12.

Verdonschot, P.F.M., L.W.G. Higler, W.F. van der Hoek & J.G.M. Cuppen 1992 A list of macroinvertebrates in Dutch water types: a first step towards an ecological classification of surface waters based on key factors. – *Hydrobiological Bulletin* 25: 241-259.

Vermaat, J.E. 1994 Periphyton removal by freshwater micrograzers. – In: W. van Vierssen (red.). *Lake Veluwe, a macrophyte-dominated system under eutrophication stress*. Kluwer, Dordrecht: 213-249.

Visser, G.J.M. 1968a De binnendijkse mollusken van Texel, 1. Gastropoda: Streptoneura, Euthyneura (Basommatophora) en Bivalvia. – *Basteria* 32: 49-75.

Visser, G.J.M. 1968b Muizenissen om het Muizeoortje. – *De Levende Natuur* 71: 116-118.

Visser, G.J. 1969 Malacologische mededelingen van de Waddenei-

- landen, 2. Mollusken in de haloserie op de Bosplaat om de Eerste slenk, Terschelling. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 135: 1492-1494.
- Visser, W.A. (red.) 1980** Geological nomenclature. – Bohn, Scheltema & Holkema, Utrecht/ M. Nijhoff, The Hague etc.
- Vlasblom, A.G. 1971** Further investigations into the life cycle and soil dependence of the water snail *Aplexa hypnorum*. – Basteria 35: 95-108.
- Vlerk, I.M. van der & F. Florschütz 1950** Nederland in het IJstijdvak. – W. de Haan, Utrecht.
- Voo, E.E. van der 1965** Bruine ratten op mosselenvangst. – De Levende Natuur 68: 311-312.
- Vries, J.N. de 1993** *Corbicula*, *Ferrissia* en *Myxas* in de gemeente Zwolle. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 276: 6-7.
- Wallace, C. 1979** Notes on the occurrence of males in populations of *Potamopyrgus jenkinsi*. – Journal of molluscan Studies 45: 61-67.
- Wallbrink, H. 1992a** De Unionidae van Lek en Waal. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 267: 986-994.
- Wallbrink, H. 1992b** De *Corbicula*'s van Lek en Waal. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 267: 1016-1018.
- Wallbrink, H. 1993** De Sphaeriidae van Lek en Waal. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 270: 3-12.
- Wallbrink, H. 1994** Alweer een nieuwe *Corbicula* soort in Nederland ofwel is het Müller triplet nu compleet? – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 279: 103-105.
- Wallbrink, H. 1995a** Drie Nederlandse *Corbicula* soorten in beeld. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 283: 30.
- Wallbrink, H. 1995b** Een opmerkelijke vondst in de Nieuwe Merwede: *Pisidium casertanum plicatum* Zeissler, 1962. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 284: 61-65.
- Wallbrink, H. 1995c** *Anodonta anatina* op Ameland. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 286: 129-130.
- Wallbrink, H. & J.N. de Vries 1996** *Menetus dilatatus* (Gould, 1841) in de Maas bij Borgharen. – Correspondentieblad van de Nederlandse Malacologische Vereniging 292: 113-114.
- Walter, J.E. 1978** Lebenszyklen von *Lymnaea peregra* im Zürichsee (Gastropoda: Basommatophora). – Archiv für Molluskenkunde 108: 177-184.
- Wautier, J. 1974** Premières données sur la répartition en Europe de *Ferrissia wautieri* (Gastéropoda Ancyliidae). – Bulletin de la Société Zoologique de France 99: 715-723.
- Wautier, J. 1975** Présence d'espèces du genre *Ferrissia* Walker, 1903 (Gastropoda, Basommatophora) dans le Néogène du bassin Rhodanien (France). – Géobios 8: 423-433.
- Wautier, J. 1977** Preliminary data on the geographical range of the freshwater limpet *Ferrissia wautieri*. – Malacologia 16: 285-289.
- Wautier, J., M.-L. Hernandez & M. Richardot 1966** Anatomie, histologie et cycle vital de *Gundlachia wautieri* (Mirolli) (Mollusque basommatophore). – Annales des Sciences naturelles, Zoologie et Biologie animale (12e série) 8: 495-566.
- Wautier, J. & J. Tachet 1973** Premières données sur l'euphallie chez *Ferrissia wautieri*. – Haliotis 41: 107-112.
- Way, C.M., D.J. Hornbach, C.A. Miller-Way, B.S. Payne & A.C. Miller 1990** Dynamics of filter feeding in *Corbicula fluminea* (Bivalvia: Corbiculidae). – Canadian Journal of Zoology 68: 115-120.
- Wells, S.M. & J.E. Chatfield 1992** Threatened non-marine molluscs of Europe. – Council of Europe, Report Nature and environment, 64. Strasbourg.
- Werff, A. van der & H. Huls 1974** Diatomeeënflora van Nederland – losbladig, privé uitgave.
- Westerlund, C.A. 1873** Fauna molluscorum terrestrium et fluviatilium Sveciae, Norvegiae et Daniae. Sveriges, Norges och Danmarks land- och sötvatten-mollusker, II. Sötvattenmollusker. – Adolf Bonnier, Stockholm [in Zweeds].
- Wiley, E.O. 1981** Phylogenetics. The theory and practice of phylogenetic systematics. – J. Wiley, New York.
- Wit, W.F. de 1955** The life cycle and some other biological details of the fresh-water snail *Physa fontinalis* (L.). – Basteria 19: 35-44, 45-73.
- Wolff, W.J. 1968** The Mollusca of the estuarine region of the rivers Rhine, Meuse and Scheldt in relation to the hydrography of the area, 1. The Unionidae. – Basteria 32: 13-47.
- Wolff, W.J. 1969** The Mollusca of the estuarine region of the rivers Rhine, Meuse and Scheldt in relation to the hydrography of the area, 2. The Dreissenidae. – Basteria 33: 94-103.
- Wolff, W.J. 1970** The Mollusca of the estuarine region of the rivers Rhine, Meuse and Scheldt in relation to the hydrography of the area, 4. The genus *Sphaerium*. – Basteria 34: 75-90.
- Woodward, B.B. 1913** Catalogue of the British species of *Pisidium* (Recent and fossil) in the collections of the British Museum (Natural History), with notes on those of Western Europe. – British Museum (Natural History), London.
- Wright, C.A. 1957** A guide to molluscan anatomy for parasitologists in Africa. – British Museum (Natural History), London.
- Young, M.R. 1975** The life cycle of six species of freshwater molluscs in the Worchester-Birmingham canal. – Proceedings of the Malacological Society of London 41: 533-548.
- Zagwijn, W.H. 1985** An outline of the Quaternary stratigraphy of the Netherlands. – Geologie en Mijnbouw 64: 17-24.
- Zagwijn, W.H. 1986 (1991)** Nederland in het Holocene. Geologie van Nederland, 1. – Rijks Geologische Dienst, Haarlem, Staatsuitgeverij. [Tweede druk 1991].
- Zeissler, H. 1968** Die Molluskenfaunen links der Ilm zwischen Bergen und Oettern. – Malakologische Abhandlungen 2: 131-155.

